

INFRA Structure

AANLEG FIETSPADEN

p.25

OPENBARE WERKEN EN RUIMTELIJKE INRICHTING

P902036 – nr. 8, september 2010 – 10 EUR (excl. btw)
5x per jaar, in jan, april, juni, sep en nov

CLAUDE VAN ROOTEN
Directeur-generaal OCW

p.7

"De wegcapaciteit moet gemaximaliseerd worden"

DANIEL VERHAEGEN
Sectormanager Cofely Services

p.29

"Verkeer heeft altijd voorrang op de werken"

DRIES VAN HAUT
Voorzitter sectie Burgerlijke Bouw SIGMA

p.39

"Enorme terugval in verkoop zwaar materieel"

DEMO DAYS

14-17 OKTOBER MONT-SAINT-GUIBERT

VCM Belgium nv/ sa
Woluwelaan 9
Tel +32 (0)2 254 14 11
Email: info@vcmbelgium.be

B-1800 Vilvoorde
Fax +32 (0)2 252 02 61

Test het Volvo Construction Equipment gamma!

VCM Belgium, VCM Cramat en Volvo Trucks Belgium nodigen u uit op hun Demo Days in de zandgroeve van Mont-Saint-Guibert. Op 14, 15, 16 en 17 oktober toveren wij de locatie om tot een heus testterrein.

Schrijf u snel in voor de Demo Days via onze website:
www.vcmbelgium.be

VOLVO CONSTRUCTION EQUIPMENT

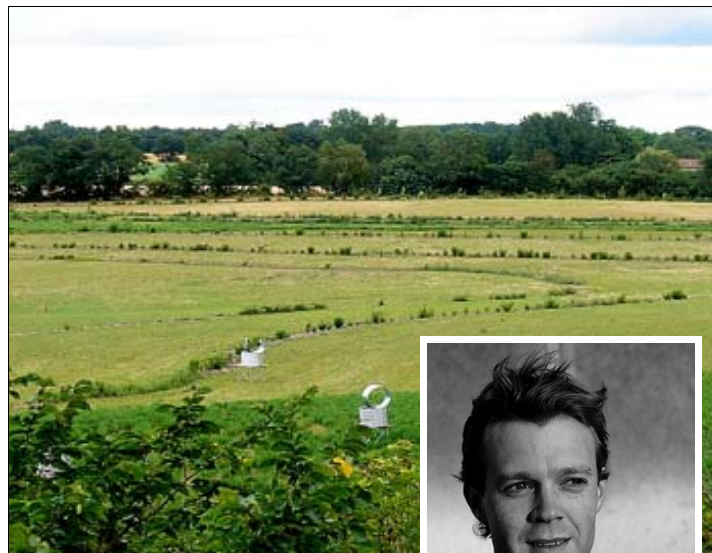

“EERST HET LANDSCHAP LEZEN, DAN INFRASTRUCTUUR BOUWEN”

DIALOOG MET DE AANNEMER IS EEN NOODZAAK

Infrastructuur is een oplossing voor een stedenbouwkundig probleem. En daar stopt het dan? Bas Smets, een jonge Belgische landschapsarchitect die zowel in België als in het buitenland al enkele grote projecten op zijn palmares heeft staan, is duidelijk: naast haar louter technische functie moet infrastructuur de structuur van het landschap helpen te verduidelijken. En dat is meer dan nodig in het sterk verkavelde Vlaanderen. Hoe Bas Smets deze visie concreet invult, leest u in dit artikel. Bovendien staan we stil bij uw rol als aannemer, want volgens de jonge landschapsarchitect gaat die verder dan het blind uitvoeren van een opdracht.

Door Roxane Baeyens

De landschappelijke inrichting van een groot publiek park rond het Château Padiès in Tarn in Zuid-Frankrijk: een van de buitenlandse projecten van Bas Smets

JONG, MAAR INTERNATIONAAL BEKEND BEDRIJF

Bas Smets

Een van de rijzende sterren in de landschapsarchitectuur is Bas Smets. Zowel in binnen- als buitenland haalt hij erg prestigieuze projecten binnen. Tot zijn portfolio behoren bv. de buitenaanleg rond de vernieuwde Xpo in Kortrijk en de landschappelijke inrichting van een groot publiek park rond het Château Padiès in Tarn in Zuid-Frankrijk. De dorpskernhernieuwing van Ingelmunster en de buitenaanleg van het VOKA in Kortrijk zijn in de werf en eind 2010 start Bas Smets in Tartu (Estland) met de aanleg van het park van het nieuw nationaal museum. Verder diende hij ontwerpen in voor de Spartacus sneltramlijn tussen Hasselt en

Maastricht, een uitgerekte rotonde als toegang tot de stad Maaseik, een park voor 30 woontorens in Songdo in Zuid-Korea en de publieke ruimte boven op de infrastructuur van de esplanade van La Défense in Parijs. Momenteel werkt hij samen met Frank Gehry aan het Parc des Ateliers in Arles, waar er een internationaal centrum rond fotografie gebouwd zal worden. Aan het succes ging een ruime opleiding vooraf. Zo volgde hij eerst de opleiding van ingenieur-architect aan de K.U.Leuven, vervolmaakte hij zich vervolgens met een master landschapsarchitectuur in Genève en werkte hij zeven jaar lang bij de Parijse landschapsarchitect Michel Desvigne. Nadien richtte hij in 2007 het bedrijf BBS op, wat staat voor Bureau Bas Smets.

Bureau Bas Smets

Met één persoon begonnen, telt het bureau ondertussen vijftien vaste staffleden van verschillende nationaliteiten (Belgisch, Frans, Portugees, Zwitsers ...). Samen met zijn projectchefs, drie voor Belgische projecten en drie voor internationale projecten, maakt Bas Smets de eerste schetsen. Voor de verdere uitwerking ervan worden de projectchefs bijgestaan door juniorarchitecten alsook door stagiairs. De gemiddelde leeftijd van de personeelsleden ligt onder de 30 jaar! Door de jaren heen werden de projecten steeds groter en ging het bedrijf alsmaar vaker internationaal werken. Op dit moment werkt het aan 30 projecten in zeven verschillende landen. We mogen dus spreken van een steile opgang.

VERKAVELD VLAANDEREN STRUCTUREREN

“Wat Vlaanderen onderscheidt van andere regio's overal ter wereld, is de sterk doorgetrokken verstedelijking”, begint Bas Smets. “Door zijn nederzettingcultuur is het sterk gefragmenteerd, waardoor er een gebrek aan leesbaarheid van het landschap ontstaat. Vlaanderen heeft geen open gebied. Het is in zekere zin een land zonder landschap.” Aan de basis van de ontwerpen van Bas Smets ligt dan ook de intentie om alsnog structuur aan te brengen in het verkavelde Vlaanderen. Vanuit een stedenbouwkundige visie gaat de landschapsarchitect de niet-bebouwde ruimte structureren via infrastructuur. Aan deze infrastructuur gaat een duidelijk beeld,

“Door in Maaseik de ringweg te lezen als een groene meander die in relatie staat tot de Maas, krijgt de plek ook een sterke identiteit”, zegt Bas Smets

De buitenaanleg van de vernieuwde Xpo in Kortrijk is slechts één project in de omvangrijke en prestigieuze portfolio van Bas Smets

DORPSKERNHERNIEUWING VAN INGELMUNSTER

Uitvoering van de dorpskernhernieuwing in Ingelmunster met daaronder de maquette

gelieerd aan een lezing van het landschap, vooraf. Dankzij dit beeld kan de infrastructuur haar initiële functie als oplossing voor het verkavelingsprobleem overstijgen. "Door bv. in Maaseik de ringweg te lezen als een groene meander die in relatie staat tot de Maas, wordt niet alleen het probleem van komen en gaan opgelost, maar krijgt de plek ook een sterke identiteit." Aan de ene kant worden er dus landschappelijke elementen ingezet om betekenis te geven aan de infrastructuur. Aan de andere kant kan de infrastructuur een opportuniteit betekenen om de structuur van het landschap te verduidelijken. Zo wordt de loop van de Maas door de ringweg ontsluit. Net als Marcel Smets (geen familie) ziet zijn naamgenoot infrastructuur dus niet langer als een

probleem of hindernis, maar als een 'erfingsplek' (zie InfraStructure 6, de infrastructuur wordt de erfingsplek van de toekomst).

ONTWERP: LEZING VAN HET LANDSCHAP EN INTUITIE

Als eerste stap in de ontwerpfase van projecten van BBS wordt de landschapsstructuur gelezen: men gaat op zoek naar de structurerende lijnen in het landschap. Dit gebeurt aan de hand van kaartmateriaal zoals luchtfoto's, topografische kaarten alsook historische kaarten. Laag per laag, element per element (topografie, vegetatie, oppervlaktewater, gebouwen, infrastructuur ...) worden de verschillende componenten van het landschap afgezonderd en als dusdanig in kaart gebracht. Dan

wordt er gezocht naar een systematiek tussen de diverse elementen. Verstedelijking is nauw verbonden met de aanwezigheid van oppervlaktewater en de vegetatie hangt af van de desbetreffende topografie. Na dit analytische onderzoek volgt een synthese die op basis van onbevangen schetsen resulteert in een eerste ontwerp. "In tegenstelling tot het rationele analytische onderzoek gaan we nu intuïtief te werk. Dit is een creatieve fase waarbij het erop aankomt de juiste 'kadrering' te vinden", aldus Smets.

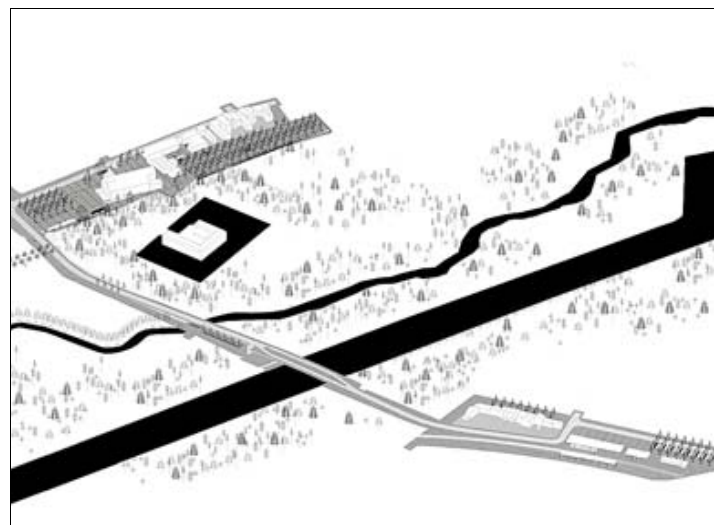
UITVOERING: DIALOOG TUSSEN BBS EN AANNEMER

Tijdens de ontwerpfase is er een dialoog tussen het bureau BBS enerzijds, en de producenten en leveranciers anderzijds: BBS nodigt fabrikanten uit om hun producten te leren kennen om ze daarna optimaal in te zetten. Vaak worden de producten aangepast aan de specifieke noden van het project. Dit gebeurt in een nauwe samenwerking tussen BBS en de producenten. Vervolgens, gedurende de uitvoering van het project, is er een intensief contact met de aannemer. Bas Smets neemt steeds de tijd om de aannemer de filosofie achter zijn project duidelijk te maken. Zo zorgt hij ervoor dat de aannemer zijn opdracht niet blind uitvoert, maar het afgewerkte product steeds in zijn achterhoofd heeft. Problemen, vastgesteld door de aannemer, worden op werfvergaderingen besproken. Vervolgens worden de nodige aanpassingen uitgetekend door het architectenbureau. De aannemer leert het bureau vaak nieuwe producten en technieken kennen en biedt soms een alternatief (elk alternatief wordt eerst geëvalueerd aan de hand van proefmonsters) dat beter is dan het geplande. Zo wordt er binnen de filosofie van Bas Smets samen met de aannemer, als een team, gezocht naar een oplossing voor elk probleem.

Een goed voorbeeld van infrastructuur ter structurering van het verkavelde Vlaanderen is Bas Smets' ontwerp voor de dorpskernhernieuwing van Ingelmunster (in samenwerking met het Gentse architectenbureau 360). Dit ontwerp werd ingediend naar aanleiding van een wedstrijd, uitgeschreven door het gemeentebestuur. De tijdelijke vereniging BBS-360 kwam als winnaar uit de bus. De opdracht van de wedstrijd bestond erin twee publieke plaatsen voor de dorpskern opnieuw aan te leggen: het plein rond de kerk, door een groene vallei gescheiden van het plein rond het station. De vallei vormde voor de bewoners echter een groot probleem, omdat ze het dorp opdeelde in Noord- en Zuid-Ingelmunster. Daarom opteerden de architecten ervoor een platform over de vallei te spannen in plaats van twee geïsoleerde pleinen te ontwerpen. "Dit platform fungeert als een echt centrum voor het dorp en verduidelijkt en benadrukt tegelijkertijd de vallei", argumenteert Bas Smets. Vanuit een lezing van het valleilandschap koos het bureau voor de watercypres als vegetatie voor het platform. Enerzijds contrasteert deze boom met de vallei, omdat die een naaldboom is. Anderzijds refereert de boom naar de vallei, omdat die, net zoals de loofbomen daar, de seizoenen volgt en dus zijn naalden verliest. Ook bij dit project is er tijdens de uitvoering een continue dialoog tussen BBS en de aannemer. Zo was het de aannemer die met het voorstel kwam om eerst de bomen op het platform te planten en pas daarna de kleiklinkers te leggen (om bomen te planten, is er immers zwaar materiaal nodig dat de kleiklinkers kapot zou maken). Dit voorstel past perfect in de filosofie van Bas Smets: eerst de groenstructuur aanleggen en daarna het infrastructuurele probleem oplossen. □

Het perspectief van de gemeenteparking in Ingelmunster zoals die er zal uitzien, eens de werken afgewerkt zijn

Aan de hand van een isometrische projectie wordt het landschap 'gelezen' vooraleer er een invulling aan wordt gegeven